

כימיה פיזיקלית 2 – תרגיל מספר 2 אופרטורים ואורך גל דה-ברולי

1. אורך גל דה-ברולי

- חשבו את אורך גל דה-ברולי למערכות הבאות :
- כדור בעל משקל של 1gr הנורה במהירות של 300 מטר/שניה.
  - חלקיק בעל מסה של 10^{-6} gr הנע במהירות 10^{-6} מטר/שניה.
  - מולקולת C_{60} בעלת אנרגיה קינטית השווה ל- $3/2 \cdot K_B T$ בטמפרטורה $T=1000K$.
  - אלקטרון הנע במהירות 10^8 מטר/שניה.
  - מולקולת H_2 בעלת אנרגיה קינטית השווה ל- $3/2 \cdot K_B T$ בטמפרטורה $T=20K$.
  - מצאו ב textbook או באינטרנט מהם אורכי הגל האופייניים של גלי רדיו, וקרנית גמא. מה מיוחד בהם?

2. אופרטורים

$$\hat{D} = \frac{d}{dx} + x$$

נתון האופרטור

- מהן הפונקציות העצמיות של האופרטור? רשמו את תשובתכם בעזרת הערכים העצמיים λ .
- רשמו מפורשות את האופרטור $\hat{D}^2$. (רמז: הפעילו אותו על פונקציה כלשהי F)

3. יחסי חילוף

- הוכיחו כי מתקיימים הקשרים הבאים עבור שלושה אופרטורים כלשהם $\hat{A}, \hat{B}, \hat{C}$:
- $[\hat{A}, \hat{B}] = -[\hat{B}, \hat{A}]$
  - $[\hat{A}, \hat{B}\hat{C}] = \hat{B}[\hat{A}, \hat{C}] + [\hat{A}, \hat{B}]\hat{C}$
  - $[\hat{A}, \hat{B} + \hat{C}] = [\hat{A}, \hat{B}] + [\hat{A}, \hat{C}]$
  - $(\hat{A} + \hat{B})(\hat{A} - \hat{B}) = \hat{A}^2 - \hat{B}^2$ אם ורק אם $\hat{A}, \hat{B}$ חילופיים.
  - מהו יחס החילוף $[\hat{D}, \hat{x}]$ כאשר $\hat{D}$ הוא האופרטור משאלה 2.

4. ערכי תצפית

- ערך התצפית של אופרטור כלשהו ניתן ע"י הביטוי: $\langle \hat{A} \rangle = \langle \Psi | \hat{A} | \Psi \rangle = \int \Psi^*(x) \hat{A} \Psi(x) dx$
- מהם ערכי התצפית $\langle \hat{p}^2 \rangle, \langle \hat{p} \rangle, \langle \hat{x}^2 \rangle, \langle \hat{x} \rangle$ עבור פונקציה גל גאוסיינית $\Psi(x) = \left(\frac{1}{\pi\sigma}\right)^{\frac{1}{4}} e^{-\frac{(x-x_0)^2}{2\sigma}}$
  - מהן אי הודאויות בתנע ובמיקום? השתמשו בהגדרה הבאה: $\Delta \hat{A} \equiv \sqrt{\langle \hat{A}^2 \rangle - \langle \hat{A} \rangle^2}$
  - איזה תנאי צריך לקיים σ ע"מ שעקרון אי הודאות יתקיים?
הנחיה: העזרו בטבלאות אינטגרלים אם צריך. כמו כן פונקציה הגל מנורמלת, כלומר

$$\langle \Psi | \Psi \rangle = \int \Psi^*(x) \Psi(x) dx = 1$$

כימיה פיזיקלית 2 – תרגיל כיתה מספר 2

1. חשבו את אורך גל דה-ברולי של:

א. אצן 100 מ' השוקל 70 ק"ג. ($9.47 \cdot 10^{-37} \text{ m}$)

ב. אלקטרון אשר הואץ בהפרש פוטנציאלים של 100V. (0.1226nm)

2. אופרטור המיקום ניתן ע"י $\hat{x}$ ואופרטור התנע המתאים הנו $\hat{P}_x = -i\hbar \frac{\partial}{\partial x}$. חשבו את יחס החילוף

בין שני אופרטורים אלו. ($i\hbar$)

3. מהו ערך התצפית של אופרטור האנרגיה הקינטית של חלקיק בקופסא חד ממדית: $\left(\frac{n^2 \pi^2 \hbar^2}{2ml^2} \right)$